

INTRODUCCIÓ

Dintre de les activitats que organitza la Societat d'Història Natural de les Balears juntament amb l'Institut d'Estudis Balearics, entre el 17 i el 21 de març de 1997 va tenir lloc a Palma un Cicle de Conferències sobre Ecologia Insular. Es va tractar d'una altra de les activitats de divulgació científica realitzades amb l'ànim de promoure la creació del Museu de la Naturalesa de les Illes Balears a Palma de Mallorca, una de les necessitats culturals més evidents del nostre país. En aquesta ocasió, un grup d'ecòlegs d'arreu del món van realitzar cinc conferències davant d'un públic ben variat, constituït per estudiants, professionals i afeccionats a les ciències naturals. La participació dels assistents fou molt activa, cosa que va quedar ben palesa, diàriament, amb la gran durada dels torns de preguntes, i fou demostrativa del gran interès que va despertar la temàtica del cicle realitzat. Ara, un any després de la realització del cicle de conferències, hem reunit en aquest volum quatre de les cinc conferències presentades, ampliades o reduïdes segons el criteri dels propis conferenciants, i hem afegit tres treballs més sobre Ecologia Insular, per tal de donar més cos a la present monografia. Aquests treballs abasten aspectes molt variats de l'Ecologia Insular.

Les illes han estat considerades com els millors laboratoris naturals per a l'estudi de l'evolució animal. També ho són per a l'estudi de les relacions ecològiques entre els animals i les plantes. El ventall de treballs aquí presentats així ho demostren. Les illes són un mons apart, sovint molt simplificats. Contenen espècies endèmiques que no es troben enlloc més. Sovint, però, contenen espècies invasores, les quals s'han d'adaptar també a viure als mons insulars. Les espècies insulars s'articulen en comunitats molt singulars, simplifiades, on es poden estudiar les relacions ecològiques més clarament que a les comunitats continentals, més complexes. L'experimentació a les illes sembla més senzilla que als continents, igual que les anàlisis de les interaccions ecològiques entre els habitants de les illes.

En aquesta monografia es presenten treballs que abasten una bona part del ventall de l'Ecologia Insular. Les investigacions que es presenten a aquest volum versen sobre relacions ecològiques a diferents illes del món. L'àrea geogràfica contemplada en aquest volum no està, doncs, limitada a cap indret específic, sinó que són les illes oceàniques i para-oceàniques del món. Alguns dels treballs se situen, però, a indrets geogràfics més concrets, tals com les illes mediterrànies, les Antilles i les Canàries. Dos dels treballs són revisions de caràcter general sobre aspectes concrets de l'Ecologia Insular (una anàlisi general dels mutualismes planta-animal a les illes realitzada per A. Traveset i una aproximació a la paleoecologia de les illes presentada per J.A. Alcover, B. Seguí i P. Bover). Els altres són anàlisis de casos concrets. Els doctors Schoener i Spiller analitzen els efectes de la magnitud de la depredació a les illes, a partir de quatre estudis realitzats a les Bahames. El seu treball inclou no sols tasques de seguiment del que esdevé a la Naturalesa, sinó també diversos experiments elegants. Dos dels treballs presentats són anàlisis concretes sobre illots de la Mediterrània. El Dr G. Cheylan analitza les poblacions de *Rattus rattus* a les petites illes provençals i tirrèniques. Les rates negres, una espècie escampada per nombroses illes mediterrànies en temps recents, exerceixen un paper clau en l'ecologia de nombrosos illots mediterranis i d'arreu del món. El paper concret exercit *Rattus rattus* sobre les poblacions de tenebrionids i d'aranyes als illots de l'arxipèlag de Cabrera és analitzat per G. X. Pons i el Dr Palmer. Dos exemples d'interaccions entre plantes i animals de l'arxipèlag de les Canàries són presentats pel Dr M. Nogales, qui incideix en l'eixamplament del nínxol tròfic i espacial que sovint es detecta a les illes. El Dr J.A. Ottenwalder presenta un treball sobre l'ecologia d'un dels vertebrats endèmics insulars més interessant dels que encara

sobreviuen, el Solenodon de La Hispaniola, *Solenodon paradoxus*, una espècie de la qual encara resta molt per conèixer. Amb tots aquests treballs els lectors podran percebre visions ben precises de l'ecologia dels sistemes insulars.

Com a coordinadors del Cicle de Conferències sobre Ecologia Insular volem fer palès el nostre agraïment cap a tots els conferenciants, el qual volem fer extensiu a tots els autors d'aquest volum, així com a les institucions que ampararen el cicle.

J. A. Alcover - J. del Hoyo
Palma de Mallorca, 25 d'agost de 1998